

Виши асистент мр Тијана Баћовић

Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву

КРИТЕРИЈУМИ ЗА УТВРЂИВАЊЕ МАТЕРИЈАЛНИХ НЕДОСТАКА / НЕСАОБРАЗНОСТ РОБЕ УГОВОРУ

Једна од основних обавеза продавца код уговора о продаји јесте да купцу преда ствар без материјалних недостатака. Уколико се деси да продата и предата ствар не посједује одговарајући квалитет, примјењују се правила о одговорности за материјалне недостатке како би се успоставила равнотежа у узајамним престајцима уговорних страна. Предмет овог рада биће критеријуми за утврђивање постојања материјалних недостатака односно несаобразности робе уговору у домаћем праву и праву Европске уније. Указаћемо да ли су и у којој мјери домаћи прописи усклађени са правом Европске уније када је ријеч о овој проблематици и које активности треба предузети у циљу пружања вишег нивоа заштите потрошача на домаћем тржишту.

Кључне ријечи: Материјални недостатак; Несаобразност; Потрошач; Европска унија.

1. УВОД

Како би остварио циљ због ког и закључује уговор о продаји, купац очекује да роба има одговарајући квалитет. Под квалитетом робе подразумијевају се сва својства која роби дају одређену вриједност и која омогућују да се употребљава у тачно одређене сврхе. Све оно што не одговара квалитету сматра се недостатком за који продавац одговара. Недостатак се најчешће дефинише као „свако одступање продате ствари од оних својстава које она треба да има а које омета или онемогућава употребу ствари, односно укида или смањује вриједност ствари“.¹ Нај-

---

Тијана Баћовић, tijana.bacovic@pravni.ues.rs.ba.

¹ Н. Ђурђевић, „Принципи европског уговорног права и квалитет испуњења уговора, посебно у погледу продате ствари“, *Начела европског уговорног права и југословенско право*, Крагујевац 2001, 202.

значајни грађански законици, као што су њемачки, швајцарски, италијански, такође као мјерила за постојање мане узимају недостатак својстава који утичу на вриједност и употребљивост ствари.² И недостаци у квантитету могу се подвести под појам мане уколико оно што недостаје утиче и на саму употребљивост ствари.³ У извијесним случајевима и роба бољег квалитета од уговореног може представљати ману.⁴ У правној теорији се говори о објективној и субјективној мани. Објективна мана се процјењује у односу на уобичајени квалитет, па се сматра да је ствар са маном уколико одступа од тог уобичајеног квалитета, док се субјективна мана процјењује конкретно у односу на уговор.⁵

Одговорност за материјалне недостатке ствари произлази из обавезе продавца да купцу преда ствар одговарајућег квалитета. Ако се установи да ствар има материјални недостатак, повријеђен је принцип еквиваленције. Овај институт представља конкретизацију начела једнаке вриједности узајамних давања и омогућава његову заштиту уколико дође до повреде.⁶

Одговорност за материјалне недостатке у домаћем праву регулисана је Законом о облигационим односима.⁷ Прије доношења поменутог закона одредбе о овој врсти одговорности биле су садржане и у грађанским законима који су важили на простору Краљевине Југославије, у Општим узансама за промет робом као и у Скици за Законик о облигацијама и уговорима. Поред правила предвиђених у општем дијелу, За-

² Њемачки грађански законик, чл. 459; Швајцарски грађански законик, чл. 197 ст. 1; Италијански грађански законик, чл. 1490 ст. 1.

³ Н. Ђурђевић, *Одговорност за материјалне недостатке продате ствари, посебно аутомобила*, магистарски рад, Универзитет „Светозар Марковић“ у Крагујевцу, Правни факултет, Крагујевац 1987, 27.

⁴ Вид: Е. Вајић, „Одговорност за квалитативне мане код купопродаје робе“, *Треће међународно саветовање привредника и правника, Загреб 1966., Гаранције и гарантни рокови код купопродаје*, Институт за упоредно право, Београд 1966, 2; Р. Вукадиновић, „Несаобразна испорука и испорука несаобразне робе као услов одговорности продавца у уговору о међународној продаји робе“, *Право и Привреда* 4-6/2010, 333.

⁵ Љ. Симовић, *Утврђивање квалитета робе код уговора о међународној куповини и продаји*, магистарски рад, Титоград 1982.

⁶ С. Петрић, „Одговорност за материјалне недостатке ствари према новом Закону о обвезним односима“, *Зборник Правног факултета Свеучилишта у Ријеци* 2006, 90.

⁷ Закон о облигационим односима из 1978. године преузет је у правни систем Републике Српске/Федерације БиХ.

Закон о облигационим односима – ЗОО, *Сл. лист СФРЈ*, бр. 29/78, 39/85, 45/89 – одлука УСЈ и 57/89, *Службени гласник Републике Српске*, бр. 21/92 – пречишћени текст Уставног закона, 17/93, 3/96, 37/01 – др. закон, 39/03 и 74/04;

Закон о облигационим односима, *Сл. лист СФРЈ*, бр. 29/78, 39/85, 45/89 – одлука УСЈ и 57/89, *Службени лист РБиХ* бр. 2/92, 13/93, 13/94, *Службене новине Ф БиХ* бр. 29/03, 42/11;

Ови ентитетски закони о облигационим односима садрже идентична правила у погледу одговорности за материјалне недостатке.

кон о облигационим односима детаљније уређује ову одговорност код уговора о продаји, те одређује да се на обавезе преносиоца у погледу физичких недостатака сходно примјењују правила тог закона којима се уређује одговорност продавца за материјалне недостатке.⁸

Продавац одговара за материјалне недостатке ствари који постоје у тренутку преласка ризика на купца, као и оне који се појаве након преласка ризика ако су последица узрока који је постојао прије тога. Незнатан недостатак не повлачи продавчеву одговорност.⁹ Такође, продавац не одговара за недостатке ако су у часу закључења уговора били познати купцу или му нису могли остати непознати. Продавац одговара и за недостатке које је купац могао лако опазити, ако је изјавио да ствар нема недостатака или да ствар има одређена својства или одлике.¹⁰ Правила о одговорности за материјалне недостатке садржана у ЗОО односе се на све купопродајне уговоре, али са одређеним изузецима који се односе на уговоре у привреди.

Институт одговорности за материјалне недостатке у Закону о облигационим односима заснива се на континенталноевропској подјели између више врста повреде уговора. Закон о облигационим односима разликује повреду уговора неиспуњењем, закашњењем с испуњењем и испуњењем са недостатком, те за сваку од ових повреда предвиђа посебне санкције. Купац се налази у повољнијем положају ако се ради о неиспуњењу него о испуњењу са недостатком, јер су законом предвиђени дужи рокови за остваривање права и шире могућности за накнаду штете.¹¹

За разлику од ЗОО, Хашки Једнообразни закон о међународној продаји робе из 1964. полази од општег правила да је продавац дужан предати ствар која је у складу са уговором. И Конвенције УН о међународној продаји робе (позната као Бечка конвенција) институт одговорности за материјалне недостатке темељи на начелу саобразности робе са уговором (*conformity with the contract*), те уводи јединствени појам повреде уговора (*breach of contract*) и јединствени систем санкција за повреду уговора.¹² Овај јединствени концепт повреде уговора разликује само повреду обавеза од стране продавца и повреду обавеза од стране купца.¹³

⁸ ЗОО, чл. 121.

⁹ ЗОО, чл. 478.

¹⁰ ЗОО, чл. 480.

¹¹ С. Петрић, 100.

¹² *Convention relating to a Uniform Law on the International Sale of Goods*, Hague 1964; *The UN-Convention on Contracts for the International Sale of Goods*, Vienna 1980; Р. Вукадиновић, 329.

¹³ Р. Schlechtriem, *Uniform Sales Law – The UN-Convention on Contracts for the International Sale of Goods*, Vienna 1986, 58.

2. КРИТЕРИЈУМИ ЗА УТВРЂИВАЊЕ МАТЕРИЈАЛНИХ НЕДОСТАКА ПРЕДВИЂЕНИ ЗАКОНОМ О ОБЛИГАЦИОНИМ ОДНОСИМА

Постојање материјалног недостатка је основна претпоставка за продавчеву одговорност. Закон о облигационим односима не дефинише појам материјалног недостатка, али наводи критеријуме за утврђивање њиховог постојања.¹⁴

Према ЗОО, недостатак постоји уколико ствар нема својства потребна за њену редовну употребу или за промет. Да ли ствар има својства која је чине подобном за редовну употребу просуђује се према околностима конкретног случаја, природи ствари, обичајима у промету и очекивањима користи од стране купца која је он нормално могао да има.¹⁵ Под редовном употребом подразумијева се уобичајена намјена ствари, односно сврха којој ствари истог рода или врсте редовно служе, те се претпоставља да је продавац, знајући за врсту ствари свјестан како њене редовне намјене тако и њених уобичајених својстава.¹⁶ Примјера ради, продавац бачве одговара за њен недостатак који се састоји у томе да она пропушта течност, јер је непропусност својство потребно за редовну употребу бачве, те стога није потребно да уговорне стране таква својства посебно уговоре.¹⁷ Ради се о објективном критеријуму који се узима у обзир уколико стране нису постигле споразум о својствима ствари, нити је продавцу позната нарочита сврха за коју купац набавља ствар.¹⁸

Материјални недостатак ће постојати и онда уколико продавац преда ствар која нема својства потребна за нарочиту употребу за коју је купац набавља, а која је била позната продавцу односно која му није могла остати непозната. Најчешће се нарочита својства ствари уговором посебно одређују, тако да се у овом случају ради о уговореним својствима. Уколико нису посебно уговорена, да би продавац био одговоран за овакав недостатак потребно је да му је била позната нарочита сврха којој ствар треба да послужи а на коју је купац указао продавцу. Да би постојала

¹⁴ ЗОО, чл. 479.

¹⁵ Н. Ђурђевић, „Заштита потрошача од материјалних недостатака продате ствари (производа)“, *V мајски правнички дани, Од CAVEAT EMPTOR до CAVEAT VENDITOR*, Крагујевац 2009, 323.

¹⁶ И. Симоновић, „Одговорност продавца због несаобразности робе“, *Правни живот* 12/2009, 711.

¹⁷ Одлука ВСХ, Рев. 2032/81 од 23. 02. 1982, наведено према А. Шабић, „Одговорност за материјалне недостатке, национални извјештај за Босну и Херцеговину“, *Форум за грађанско право за југоисточну Европу, избор радова и анализа*, Друга регионална конференција, Скопље 2012, 314.

¹⁸ Ђ. Николић, „Материјални недостаци који оправдавају продавчеву одговорност“, *Правни живот* 11/2009, 978.

продавчева одговорност није неопходно да је нарочита сврха директно саопштена продавцу, већ ће његова одговорност постојати и уколико му је на неки други начин морала бити позната, те се истиче да продавцу који је у дужем пословном односу са купцем у вези са нарученом робом мора бити позната њена намјена.¹⁹ Иако ЗОО то питање не регулише, одговорност продавца може наступити само ако му је нарочита сврха била предочена у вријеме закључења уговора. У случају спора, на купцу лежи терет доказивања да је продавцу била позната или да му је морала бити позната нарочита сврха због које купац набавља ствар.²⁰

Према ЗОО, уколико ствар нема својства или одлике које су изричито или прећутно уговорене односно прописане такође се сматра материјалним недостатком. Изричито уговарање квалитета ствари може се извршити на различите начине, док се код прећутног уговарања ради о фактичком питању које треба да уврђује суд у сваком конкретном случају.²¹ Једнострана обећања која нису постала дио уговора не обавезују продавца. Ако су уговором одређена само нека својства ствари, у погледу осталих својстава ствар мора бити таква да је подобна за уобичајену употребу. Уговореним својствима сматрају се својства која је ствар имала у часу закључења уговора, својства која је продавац у том часу приписивао ствари, и својства у погледу којих је продавац обећао да ће их до предаје ствари успоставити.²² Сматрамо да се ради о основном критеријуму приликом процјене постојања материјалног недостатка. У складу са принципом *pacta sunt servanda*, сматрамо прије свега да је мјеродавно оно што су стране уговориле. У нашем праву није изричито дата предност споразуму страна, али приликом процјене да ли постоји материјални неостатак, треба прије свега поћи од овог критеријума.²³

За разлику од ЗОО, Хашки Једнообразни закон о међународној продаји робе као и Бечка конвенција полазе од начела саобразности робе са уговором, и тако омогућују да се ствари процјењују конкретно у односу на уговор. Продавац је дужан да испоручи робу у квалитету, количини и врсти како је то предвиђено уговором, те упаковану и заштићену на начин предвиђен уговором, тако да свако одступање од уговорених својстава представља недостатак.²⁴ За саобразност робе мјеродавно је

¹⁹ И. Симоновић, 712.

²⁰ Ђ. Николић, 979.

²¹ *Ibid.*, 980.

²² Н. Ђурђевић, (2009), 323.

²³ С. Фишер Шобот, *Одговорност продавца за испоруку робе у међународном и домаћем праву*, докторска дисертација, Универзитет у Новом Саду, Правни факултет, Нови Сад 2009, 83.

²⁴ Конвенција УН о међународној продаји робе, чл. 35; Ј. С. Перовић, „Одговорност за несаобразност робе према Конвенцији УН о међународној продаји и одговорност

оно што су стране уговориле, односно роба треба да има уговорена својства. Уколико споразум о одређеним питањима изостане, саобразност се процјењује према објективним критеријумима. Овакво рјешење отклања неизвијесност и доприноси сигурности правног поретка. За разлику од уговорених, прописана својства су она која ствар према закону мора да има да би била у промету и могла да се користи. Она представљају обавезан оквир у којем се може кретати слобода уговарања уговорних страна. С обзиром на то да их одређују надлежни органи власти, прописана својства се увијек морају поштовати, што значи да се не могу уговорити својства која су лошија од прописаних. Од њих се може одступити само у случају ако је таква могућност изричито предвиђена самим прописом.²⁵

Закон о облигационим односима прописије да ће недостатак постојати и у случају кад је продавац предао купцу ствар која није саобразна узорку или моделу. Уколико ствар није саобразна узорку или моделу, одговорност продавца неће постојати уколико су узорак или модел показани купцу само ради обавјештења и приближног одређивања квалитета ствари. Међутим, несаобразност са узорком и моделом у смислу постојања материјалних недостатака ЗОО само предвиђа код уговора о продаји у привреди, наводећи да у том случају продавац одговара по прописима о одговорности продавца за материјалне недостатке ствари, а у другим случајевима по прописима о одговорности за неиспуњење обавезе.²⁶

2.1. Недостаци у квантитету

Под материјалним недостацима ЗОО подразумијева квалитативне недостатке, док када је ријеч о недостацима у количини ЗОО изазива одређене недоумице. Наиме, у одредби која утврђује када недостатак постоји, мањак у количини није поменут, што указује да појам мане ствари не обухвата и њен квантитативни недостатак.²⁷ Међутим, Закон о облигационим односима говори о дјелимичним недостацима под којима подразумијева случај кад само дио продате и предате ствари има недостатке, кад је предат само дио ствари и случај када је предата мања количина од уговорене, и та правила сврстава у оквир одговорности продавца за материјалне недостатке ствари.²⁸ То је разлог што су поједини правни писци

за материјалне недостатке према националним законима земаља региона“, *Форум за грађанско право за југоисточну Европу, избор радова и анализа*, Друга регионална конференција, Скопље 2012, 75.

²⁵ Н. Ђурђевић, (1987), 43;

²⁶ ЗОО, чл. 538; И. Бабић, „Продаја по узорку или моделу“, *Право и привреда* 7–9/2016, 42.

²⁷ ЗОО, чл. 479.

²⁸ ЗОО, чл. 492.

мишљења да и на случај предаје мање количине ствари од уговорене треба примијенити правила о одговорности продавца за мане ствари, иако у правној теорији има мишљења да мањак у количини не представља ману ствари, него да за њега важе правила о дужничкој доцњи.

Став који сматрамо исправним је тај по коме квантитативни недостаци могу бити двојаког карактера, зависно од тога да ли оно што недостаје представља једино мањак у количини или утиче и на саму употребљивост ствари.²⁹ Није увијек лако направити разлику између квалитативних и квантитативних недостатака јер недостаци у количи представљају некад недостатке у погледу квалитета. Дакле, уколико мањак или вишак у количини утиче на сам квалитет ствари треба их сматрати материјалним недостатком.

2.2. Aliud

Посебно занимљиво питање код одређивања појма недостатка јесте питање да ли је продавац предао купцу ствар са недостатком уколико је умјесто уговорене предао другу ствар (*aliud*)? У континенталном праву постоји схватање да се предаја друге ствари не може подвести под манљиво извршење уговора, већ за такву предају важе правила о неизвршењу уговора у ком случају су и рокови за остваривање права различити.

Према ЗОО, предаја друге ствари у односу на дуговану не сматра се материјалним недостатком. Закон о облигационим односима није регулисао питање предаје друге ствари у односу на уговорену, што представља значајан недостатак, пошто је ријеч о случају који се често јавља као основ за раскид уговора због неиспуњења обавезе. Скица за законик о облигацијама и уговорима је ово питање регулисала јасним правилом према коме материјални недостатак код уговора о продаји у привреди постоји и у случају *aliuda*.³⁰ Одступањем од рјешења Скице, ЗОО оставља празнину чиме је отворен простор за различита тумачења, па тиме и правну несигурност. Правила међународног права продаје прихватају правило да се на другу врсту робе примјењују одредбе о манама, односно да манљива роба постоји увијек када та роба не одговара уговореним својствима.³¹

2.3. Амбалажа

Иако амбалажа има функцију чувања као и доброг пласмана робе, недостаци у амбалажи могу да се испоље као мане у квалитету. То се

²⁹ Н. Ђурђевић, (1987), 28.

³⁰ М. Константиновић, *Скица за законик о облигацијама и уговорима – Скица*, Београд 1969, чл. 407 ст.3.

³¹ Вид: Ј. С. Перовић, 74; Р. Вукадиновић, 329.

посебно односи на робу која се продаје у оригиналном паковању без кога се иначе таква роба не може пустити у промет. У овом случају паковање је инкорпорисано у робу па представља саставни дио саме робе која је предмет продаје. Квалитет амбалаже представља саставни дио квалитета производа. Закон о облигационим односима не регулише ово питање али свакако сматрамо да и недостаци у амбалажи могу представљати материјални недостатак. Конвенција УН о међународној продаји робе прописује да недостатак уобичајеног или примјереног паковања робе значи несаобразност робе уговору.³²

3. ДИРЕКТИВА 1999/44/ЕЗ

У европском праву институт одговорности за материјалне недостатке ствари претрпио је одређене измјене, посебно код потрошачких уговора. Овај институт посебно уређује Директива 1999/44/ЕЗ Европског Парламента и Вијећа од 25. маја 1999. године о одређеним аспектима продаје потрошачке робе и гаранцијама за робу.³³ Директива представља акт минималне хармонизације којом се настоји осигурати одређени минимални ниво заштите потрошача на унутрашњем тржишту. Она допушта државама чланицама слободу да задрже или усвоје строжа рјешења којима се задржава односно установљава виши ниво заштите потрошача у односу на онај захтијеван у Директиви.³⁴

Правила садржана у Директиви су императивног карактера, тако да није допуштено уговором искључити одговорност продавца за несаобразност, односно за физички недостатак на продатој и предатој ствари. Циљ директиве је да усклади различита правна правила земаља чланица у области заштите права потрошача, под којим Директива подразумијева физичка лица која дјелују за сврхе које су ван сфере њихове пословне односно професионалне дјелатности. Ово је једна од најзначајнијих потрошачких директива и представља један од најзначајнијих корака на путу модернизације и унификације уговорног права уопште, с обзиром на то да је доносио ову Директиву Европска унија по први пут зашла у саму срж облигационог права.³⁵ Иако је ријеч о потрошач-

³² Конвенција УН о међународној продаји робе, чл. 35 ст. 2.

³³ *Directive 1999/44/EC of the European Parliament and of the Council of 25 May 1999 on certain aspects of the sale of consumer goods and associated guarantees*, Official Journal L 171, 07.07.1999.

³⁴ А. Шабић Учанбарлић, *Право заштите потрошача, Одабране директиве и њихова имплементација у законодавство Босне и Херцеговине*, Сарајево 2019, 57.

³⁵ D. Staudenmayer, “The Directive on the Sales of Consumer Goods and Associated Guarantees – A Milestone in the European Consumer and Private Law”, *European Review of Private Law* 8/2000, 369.

кој Директиви, у теорији се истиче потреба да се њено дејство прошири и на уговоре који нису потрошачки, како би се на јединствен начин регулисало питање одговорности за недостатке. У тако постављеним оквирима посебност потрошачког права могла би се истаћи тако што би се законом прописала могућност искључења или ограничења примјене одређених правила код оних уговора који нису потрошачки.³⁶

Одредбе директиве су на различите начине имплементирани у правне системе појединих држава. Земље које су се одлучиле за тзв. мало рјешење, односно имплементацију одредаба Директиве у законе о заштити потрошача, имају два система одговорности продавца: један за уговоре у привреди као и све уговоре који не могу бити класификовани као потрошачки и посебан систем за потрошачке уговоре. У овим земљама поставља се занимљиво питање односа између одредаба општег уговорног права о одговорности продавца и посебних правила за потрошачке уговоре.³⁷ Може доћи до ситуације да се приликом куповине истог производа, зависно од статуса субјекта који купује тај производ, примјењују двије различите групе правила: посебна правила предвиђена посебним прописом о заштити потрошача, и општа правила о одговорности за материјалне недостатке, предвиђена општим прописом облигационог права. Тако би нпр. недостатак у монтажи представљао материјални недостатак ако је купац потрошач, али не и ако је купац трговац.³⁸

Велико или интегрално рјешење подразумијева да се правила Директиве употребе као основ за уређење општег института одговорности за материјалне недостатке ствари код сваке купопродаје, и код свих теретних уговора. То се односи на само она правила Директиве која су општег карактера, која се могу прихватити за све уговоре, а не односе се искључиво на заштиту специфичних потрошачких интереса. Такво рјешење су прихватиле Република Њемачка и Република Хрватска, чији пут би требало да слиједи и наше право. Прихватањем интегралног рјешења спријечило би се непотребно нарушавање облигационоправног уређења у ширем смислу, односно непотребна парцијализација тог уређења.³⁹

³⁶ М. Мићовић, „Од одговорности за материјалне недостатке до одговорности за недостатке саобразности према директиви ЕУ 1999/44“, *Право и привреда* 5–8/2007, 277.

³⁷ М. Повлакић, „Одговорност за материјалне недостатке/несаобразност робе у купопродајним уговорима у земљама југоисточне Европе у поређењу са рјешењима Европског права“, *Форум за грађанско право за југоисточну Европу, избор радова и анализа*, Друга регионална конференција, Скопље 2012, 59.

³⁸ М. Баретић, „Заштита потрошача у Републици Хрватској“, *V мајски правнички дани, Од CAVEAT EMPTOR до CAVEAT VENDITOR*, Крагујевац 2009, 90.

³⁹ М. Драгичевић, „Одговорност за материјалне недостатке ствари“, *Годишњак Правног факултета* 1/2011, 106.

3.1. Критеријуми за утврђивање саобразности робе према Директиви 1999/44/ЕЗ

Директива слиједи англосаксонску идеју извршења уговора које није саобразно уговору, а не идеју материјалног недостатка континенталног права.⁴⁰ Као основно правило Директива 1999/44/ЕЗ предвиђа одредбу коју прописују и правила међународног права продаје, да је продавац дужан предати потрошачу ствар која је саобразна са уговором.⁴¹ Употреба овог термина указује да се појам недостатка на предмету уговора проширује и на предају друге ствари (*aliud*) као и на недостатке у количини, тако да свако одступање од уговореног квалитета ствари представља материјални недостатак за који се одговара. Дакле, Директива даје предност субјективним елементима који се још називају и елементима комуникације, с обзиром на то да произлазе из комуникације уговорних страна.⁴² У пракси уговорне стране често пропуштају уговором детаљно дефинисати квалитет робе, тако да роба може одговорати оном што је уговорено, али ипак садржавати недостатке због којих не одговара оправдано очекиваним објективним стандардима квалитета.⁴³ Због тога Директивом су предвиђени случајеви када ће се сматрати да је ствар у складу са уговором у случају да квалитет ствари није уговорен:⁴⁴

1. Роба мора бити усклађена са описом који је продавац дао и ако има својства робе коју је продавац показао потрошачу као узорак или модел;
2. Ако има својства потребна за нарочиту употребу за коју је потрошач набавља, под условом да је продавца обавијестио у вријеме закључења уговора и да се продавац сагласио;
3. Ако има својства потребна за редовну употребу робе исте врсте;
4. Ако по квалитету и употребљивости одговара ономе што је уобичајено код робе исте врсте и које потрошач може разумно очекивати с обзиром на природу робе и јавне изјаве о посебним својствима робе дате од стране продавца, произвођача или њихових представника, нарочито ако су те изјаве дате приликом рекламног оглашавања или на амбалажи робе. С обзиром на то да су недовољно информисани, потрошачи се у погледу својстава производа у знатној мјери ослањају на оно што је наведено у реклами, написано на етикети, или што им је

⁴⁰ Н. Мисита, *Европска унија, заштита потрошача*, Сарајево 2019, 320.

⁴¹ Директива 1999/44, чл. 2 ст. 1.

⁴² М. Повлакић, 59.

⁴³ Е. Мишћенић, I. Kunda, S. Petrić, V. Butorac Malnar, D. Vrbljanac, S. Winkler, *Европско приватно право, посебно дио*, Zagreb 2021, 50.

⁴⁴ Директива 1999/44, чл. 2 ст. 2.

саопштио продавац приликом продаје.⁴⁵ Овом одредбом се штити купац од непоштеног и зававајућег рекламирања ствари.⁴⁶ Одговорност продавца за изјаве постоји само ако су те изјаве утицале на формирање оправданог очекивања купца у погледу квалитета ствари, да се купац разумно могао ослонити на такве изјаве приликом одлучивања о куповини те ствари.⁴⁷ Уколико продавац докаже постојање одређених чињеница – да није знао, а разумно није ни могао знати за ту изјаву, да је у тренутку закључења уговора та изјава била тачна, да та изјава није могла утицати на доношење одлуке о куповини робе широке потрошње, предвиђена је могућност ослобађања продавца од одговорности за изјаве произвођача и његових представника.

Продавац је одговоран и за несаобразност насталу због неправилне монтаже. Одговорност продавца ће постојати под условом да је монтажа била предвиђена уговором о продаји и да је обавио он или особа под његовим надзором. Такође, као разлог за одговорност Директива предвиђа и случај када је неправилна монтажа робе последица недостатка у упутству које је продавац предао потрошачу ради самосталне монтаже.⁴⁸ Овдје је ријеч о одговорности продавца за радње или пропусте других, јер најчешће произвођач или увозник снабдијевају ствар упутством, те од њих потиче узрок несаобразности. Продавчева одговорност заснива се на његовом пропусту да са дужном пажњом стручњача упутство провјери прије него што га је уз ствар предао купцу.⁴⁹

4. ЗАШТИТА ПОТРОШАЧА У ПРАВУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ / ФЕДЕРАЦИЈЕ БиХ – УСКЛАЂЕНОСТ ДОМАЋЕГ ПРАВА СА ПРАВОМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Потписивањем Споразума о стабилизацији и придруживању, Босна и Херцеговини је преузела обавезу да усклади свој правни систем са правним системом Европске уније.⁵⁰ Та обавеза постоји и у погледу института одговорности за материјалне недостатке како би се осигурао висок степен заштите потрошача. С циљем заштите потрошача у Босни

⁴⁵ Д. Миленовић, „Одговорност за несаобразност робе уговору – облик заштите потрошача“, *Заштита људских и мањинских права у европском правном простору*, Ниш 2011, 24.

⁴⁶ С. Петрић, 105.

⁴⁷ *Ibid.*

⁴⁸ Директива 1999/44, чл. 2 ст. 5.

⁴⁹ И. Симоновић, 720.

⁵⁰ Споразум о стабилизацији и придруживању између европских заједница и њихових држава чланица с једне стране и Босне и Херцеговине с друге стране, *Службени гласник БиХ – Међународни уговори*, бр. 10/08, чл. 70. ст. 1.

и Херцеговини, данас се примјењују одредбе Закона о заштити потрошача БиХ⁵¹ и Закона о заштити потрошача Републике Српске.⁵²

Закон о заштити потрошача БиХ као и Закон о заштити потрошача Републике Српске предвиђају посебна, императивна правила која се односе на потрошачке уговоре који представљају уговоре закључене између трговца и потрошача. Уколико неко питање које се тиче потрошачког уговора није регулисано одредбама ових закона, примјењују се правила закона о облигационим односима, уколико се њима не умањује степен заштите потрошача гарантован правилима закона о заштити потрошача.⁵³ У смислу ових закона потрошач се дефинише као физичко лице које на тржишту прибавља робу или услуге за своје личне потребе и за потребе свога домаћинства. Иако није изричито прописано, у случају сумње треба прихватити да роба или услуге које физичко лице прибавља нису намјењене његовој пословној дјелатности.

Када је ријеч о критеријумима за утврђивање постојања материјалних недостатака, између поменутих закона постоје одређене разлике. Закон о заштити потрошача БиХ не садржи одредбу која указује на то кад постоје материјални недостаци, док такву одредбу налазимо у ЗЗП Републике Српске. Посљедњим измјенама ЗЗП Републике Српске из 2017. године у закон су унијете неке нове одредбе с циљем усклађивања са правом Европске уније, па тако и одредба о случајевима постојања материјалних недостатака.

Недостатак на производу постоји када производ нема потребна својства за редовну употребу или за нарочиту употребу за коју је потрошач набавља, а која је била позната трговцу или му је морала бити позната у вријеме закључења уговора, када производ није саобразан узорку, моделу или опису који је дао трговац, када по квалитету и функционисању не одговара ономе што је уобичајено код производа исте врсте и што потрошач може да основано очекује с обзиром на природу производа и јавна обећања о посебним својствима датим од трговца.⁵⁴

Као што се може примијетити, прописивањем ове одредбе није у потпуности извршено усклађивање са Директивом 1999/44/ЕЗ с обзиром на то да недостаци у монтажи или у упутству за монтажу нису предвиђени као случај постојања материјалног недостатка. Такође, у ЗЗП Републике Српске није дата предност субјективном критеријуму, односно није уве-

⁵¹ Закон о заштити потрошача у Босни и Херцеговини, *Службени гласник БиХ*, бр. 25/06, 88/15.

⁵² Закон о заштити потрошача у Републици Српској, *Службени гласник Републике Српске*, бр. 6/2012, 63/14, 18/17.

⁵³ А. Шабић, (2019), 38.

⁵⁴ Закон о заштити потрошача у Републици Српској, чл. 2 ст. 1. т. аа.

ден појам саобразности робе са уговором као одлучујући критеријум од кога би требало поћи приликом утврђивања постојања материјалних недостатака. Прописивањем да недостатак постоји уколико производ нема својства за нарочиту употребу за коју је потрошач набавља, а која је била позната трговцу или му је морала бити позната у вријеме закључења уговора, потрошачима у Републици Српској је пружен већи ниво заштите у односу на онај предвиђен Директивом 1999/44. За разлику од ЗПП Републике Српске, ЗПП Босне и Херцеговине не садржи одредбе у погледу критеријума за утврђивање постојања материјалних недостатака већ се у том случају упућује на правила Закона о облигационим односима.

Већина одредаба Директиве 1999/44/ЕЗ није имплементирана у Закон о заштити потрошача БиХ и Закон о заштити потрошача Републике Српске. С обзиром на чињеницу да је регулатива садржана у овим законима непотпуна, примјењују се одредбе ентитетских закона о облигационим односима у којима су рјешења када је ријеч о овој проблематици идентична.⁵⁵ Тренутна рјешења у Босни и Херцеговини нису усклађена са Директивом 1999/44/ЕЗ што је једна од њених основних обавеза уколико жели постати пуноправна чланица Европске уније. Потрошачима у Босни и Херцеговини није пружена она заштита предвиђена одредбама Директиве, с обзиром на то да и рјешења ЗОО у многим случајевима одступају од рјешења Директиве. Имплементација директива Европске уније у правни систем Босне и Херцеговине од велике важности да би се потрошачима на домаћем тржишту осигурао ниво заштите какав имају потрошачи у Европској унији.

5. НОВИНЕ ПРЕДВИЂЕНЕ ДИРЕКТИВОМ 2019/771/ЕУ У ПОГЛЕДУ КРИТЕРИЈУМА ЗА УТВРЂИВАЊЕ САОБРАЗНОСТИ

Европска унија је у мају 2019. године донијела Директиву ЕУ 2019/771 о одређеним аспектима уговора о продаји робе која се примјењује на уговоре о продаји који имају за предмет робу, укључујући робу са дигиталним елементима за чије је функционисање потребан дигитални садржај или дигитална услуга.⁵⁶ Овом Директивом, која би требало да ступи на снагу 2022. године, предвиђено је укидање Директиве 1999/44. Донијета је с циљем бољег функционисања тржишта које обухвата подручје без унутрашњих граница на којем је осигурано кретање робе и услуга. Њом се на јединствен начин уређује продаја, без обзира на врсту продајног канала чиме се обезбеђују једнаки услови за све који прода-

⁵⁵ *Ibid.*

⁵⁶ *Directive EU 019/771 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 on certain aspects concerning contracts for the sale of goods, amending Regulation (EU) 2017/2394 and Directive 2009/22/EC, and repealing Directive 1999/44/EC, OJEU L136, 22 May 2019.*

ју робу потрошачима. За разлику од Директиве 1999/44, ова Директива представља акт максималне хармонизације, јер се њом налаже државама чланицама као и оним државама које претендују на чланство у ЕУ да обезбиједи управо онај степен заштите потрошача који је прописан датом Директивом. Сматра се да максимална хармонизација, за разлику од минималне, узима у обзир и интерес трговца, јер може да смањи правне разлике прекограничног пословања, подигне ниво правне сигурности за трговце и ојача њихово повјерење у унутрашње тржиште.⁵⁷

Поводом критеријума на основу којих се врши процјена саобразности робе, у Директиви је усвојен став према коме роба мора бити саобразна са уговором, укључујући и предуговорне информације које чине саставни дио уговора. Када је ријеч о субјективним критеријумима одређује се да роба мора одговарати опису, врсти, количини и квалитету те посједовати функционалност, компатибилност, интероперабилност и друга својства утврђена уговором;⁵⁸ бити прикладна за било коју посебну намјену за коју је потрошач набавља, и с којом је потрошач упознао продавца најкасније у тренутку закључења уговора те у односу на коју је продавац дао приста-нак; бити испоручена са свом додатном опремом и упутствима укључујући упутства за инсталацију, како је утврђено уговором о продаји; бити испоручена са ажурирањима како је утврђено уговором о продаји.⁵⁹ Дакле, према Директиви 2019/771/ЕУ неиспоруку ажурирања која су договорена у уговору о продаји треба сматрати неусклађеношћу робе. Такође, неисправна или непотпуна ажурирања треба сматрати неусклађеношћу робе јер би она значила да обавеза ажурирања није испуњена у складу са уговором.

Приликом процјене саобразности поред субјективних, у обзир треба узети и одређене објективне захтјеве који су предвиђени Директивом 2019/771/ЕУ. Разлика између субјективних и објективних захтјева је у томе што неки захтјеви произлазе непосредно из конкретног односа одређеног продавца и потрошача а други постају дио уговорног односа индиректно стога што су разумна очекивања потрошача.⁶⁰ Комбинацијом ових критеријума очекује се да ће се остварити заштита легитимних интереса уговорних страна код уговора о продаји.⁶¹

⁵⁷ М. Караникић, Мирић, „Утицај Директиве о правима потрошача на српско потрошачко право“, *Право и привреда* 7-9/2017, 573.

⁵⁸ Појам функционалности требало би разумјети као да се односи на начине на које роба може извршавати своје функције с обзиром на своју намјену. Појам интероперабилност односи се на то може ли и у којој мјери роба функционисати са хардвером или софтвером другачијим од оних с помоћу којих се обично користи роба исте врсте.

⁵⁹ Директива 2019/771, чл. 6.

⁶⁰ Е. Мишћенић, I. Kunda, S. Petrić, V. Butorac Malnar, D. Vrbljanac, S. Winkler, 55.

⁶¹ М. Мићовић, „Продаја робе према Директиви ЕУ 2019/771“, *Зборник радова „Усклађивање правног система Србије са стандардима ЕУ“*, Крагујевац 2019, 374.

Када је ријеч о објективним критеријумима одређује се да роба мора бити прикладна за употребу у сврхе за које би се роба исте врсте уобичајено користила, узимајући у обзир, ако је примјењиво, све постојеће прописе ЕУ и националне прописе, техничке стандарде или ако таквих техничких стандарда нема, примјењиве кодексе понашања у дотичном сектору; одговарати квалитету и опису узорка или модела који је продавац ставио на располагање потрошачу прије закључења уговора; бити испоручена са додатном опремом, укључујући амбалажу, упутство за инсталацију или друга упутства, чију предају потрошач може разумно да очекује; одговарати количини и посједовати својства и особине укључујући оне које се односе на трајност, функционалност, компатибилност и сигурност, које су уобичајене за робу исте врсте и које потрошач може разумно да очекује с обзиром на природу робе те узимајући у обзир све јавне изјаве које су дали продавац или друге особе у претходним фазама ланца трансакција, укључујући произвођача, или које су дате у њихово име. Продавца не обавезују јавне изјаве ако докаже да није знао нити је разумно могао знати за предметну јавну изјаву; да је до тренутка закључења уговора јавна изјава била исправљена, или да та јавна изјава није могла утицати на доношење одлуке о куповини робе.

У случају робе са дигиталним елементима, продавац осигурава да потрошач буде обавјештен о ажурирањима, укључујући сигурносна ажурирања која су потешна како би та роба остала усклађена те да му се та ажурирања испоручују, током раздобља: унутар којег то потрошач може разумно очекивати, с обзиром на врсту и сврху робе и дигиталних елемената те узимајући у обзир околности и природу уговора о продаји, ако је уговором о продаји предвиђена једнократна испорука дигиталног садржаја или дигиталне услуге; од две године, рачунато од тренутка испоруке робе, ако је уговором о продаји предвиђена континуирана испорука дигиталног садржаја или дигиталне услуге током одређеног периода. Ако потрошач у разумном року не инсталира ажурирања која су му испоручена, продавац није одговоран за несаобразност која произлази искључиво из пропуштања инсталације релевантног ажурирања уколико је продавац обавијестио потрошача о расположивости ажурирања и посљедицама пропуштања потрошача да га инсталира или уколико пропуштање инсталације или неправилна инсталација ажурирања од стране потрошача нису посљедица недостатака у упутствима за инсталацију која су достављена потрошачу.

Несаобразност не постоји ако је у тренутку склапања уговора о продаји потрошач био посебно обавјештен да одређена особина робе одступа од објективних захтјева у погледу усклађености, као и ако је потрошач изричито и засебно прихватио то одступање приликом закључења уговора о продаји.⁶²

⁶² Директива 2019/771, чл. 7 ст. 1–4.

Када је ријеч о роби за коју је предвиђена инсталација прије него што потрошач почне да је употребљава, ако је роба неправилно инсталирана, свака несаобразност произашла из неправилне инсталације сматра се неусклађеношћу робе са уговором. Несаобразност постоји уколико инсталација чини дио уговора о продаји и обавио ју је продавац или је то учињено под његовом одговорношћу, или уколико је инсталацију, за коју је предвиђено да је обави потрошач, обавио потрошач, а неправилна инсталација посљедица је недостака у упутствима за инсталацију које је доставио продавац, или у случају робе са дигиталним елементима, које је доставио продавац или добављач дигиталног садржаја или дигиталне услуге.⁶³

Према Директиви 2019/771/ЕУ концепт саобразности би требало да обухвати како материјалне тако и правне недостатке робе. На овај начин концепт саобразности се шири у односу на важећа рјешења према којима правни недостаци нису елемент који би био од значаја за остваривање права на правна средства у погледу несаобразности робе. Одређено је да роба у року у коме се може утврђивати несаобразност, не смије бити оптерећена никаквим правима трећих особа, укључујући она која се темеље на интелектуалној својини. У супротном, потрошач има право на правна средства која се могу користити у случају несаобразности, под условом да националним правом за такве случајеве није предвиђена ништавост или рушљивост уговора о продаји.⁶⁴

6. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Због обавезе да свој правни систем усклади са правом ЕУ, имплементација европских директива и пружање оног нивоа заштите потрошача коју имају у складу са њима је обавеза Босне и Херцеговине. Иако су у Босни и Херцеговини, односно у Републици Српској донесени закони о заштити потрошача с циљем усклађивања са правом Европске уније, одредбе о одговорности за несаобразност робе нису у потпуности унесене у ове законе већ се у том случају упућује на правила ентитетских закона о облигационим односима који регулишу одговорност за материјалне недостатке који такође нису усклађени са прописима Европске уније. Директива 2019/771/ЕУ којом је предвиђено укидање Директиве 1999/44/ЕЗ, прописује правила која су у функцији пружања још веће заштите потрошача у односу на она предвиђена Директивом 1999/44/ЕЗ. Стога постоји обавеза БиХ да своје прописе усклади са новом потрошачком директивом и да степен заштите потрошача подигне на ниво који је њом предвиђен.

⁶³ Директива 2019/771, чл. 8.

⁶⁴ Директива 2019/771/ЕУ, чл. 9; М. Мићовић, (2019), 376.

Преузимањем правила директива ЕУ у Закон о заштити потрошача долази до ситуације да се критеријуми за процјену материјалних недостатака појављују у два различита извора, што доводи до правне несигурности. С обзиром на то да је институт одговорности за материјалне недостатке један од темељних института облигационог права који се примјењује као опште правило за све онерозне уговоре, правила о одговорности за несаобразност робе уговору предвиђена директивама Европске уније треба прихватити као општа правила која се примјењују на све уговоре о купопродаји, без обзира на статус субјекта који се појављује у улози купца, а не само на потрошачке, како би се спријечила непотребна парцијализација облигационоправног уређења, уз навођење и посебних прописа ограничених само на заштиту потрошача којима се потрошач као слабија уговорна страна додатно штити и која му омогућују остваривање додатних права која се могу сматрати повољнијим у односу на општи режим.

Приликом утврђивања материјалних недостатака предност треба дати субјективном критеријуму, односно приликом процјене да ли постоји материјални неостатак треба поћи од оног што су стране уговориле. У домаће право треба увести појам несаобразност робе уговору којим би били обухваћени поред недостатака у квалитету и недостаци у количини, паковању, као и испорука друге ствари. То би довело до једнаког поступања код свих врста недостатака што би значајно допринијело правној сигурности, као и до усклађивања домаћег права са правним правилима комунитарног права и са правним нормама којима је регулисана међународна продаја робе. Потребно је задржати и објективне критеријуме за процјену материјалних недостатака уз одговарајућу допуну оним случајевима које предвиђају европски прописи, који би се примјењивали уколико уговорне стране нису постигле споразум.

ЛИСТА РЕФЕРЕНЦИ

Библиографске референце

1. Бабић, Илија, „Продаја по узорку или моделу“, *Право и привреда* 7-9/2016;
2. Баретић, Марко, „Заштита потрошача у Републици Хрватској“, *V мајски правнички дани, Од CAVEAT EMPTOR до CAVEAT VENDITOR*, Крагујевац 2009;
3. Вајић, Ернест, „Одговорност за квалитативне мане код купопродаје робе“, *Треће међународно саветовање привредника и правника, Загреб 1966., Гаранције и гарантни рокови код купопродаје*, Институт за упоредно право, Београд 1966;

4. Вукадиновић, Д. Радован, „Несаобразна испорука и испорука несаобразне робе као услов одговорности продавца у уговору о међународној продаји робе“, *Право и привреда* 4-6/2010;
5. Драгичевић, Милица, „Одговорност за материјалне недостатке ствари“, *Годишњак Правног факултета* 1/2011;
6. Ђурђевић, Р. Ненад, *Одговорност за материјалне недостатке продате ствари, посебно аутомобила*, магистарски рад, Универзитет „Светозар Марковић“ у Крагујевцу, Правни факултет, Крагујевац 1987;
7. Ђурђевић, Ненад, „Принципи европског уговорног права и квалитет испуњења уговора, посебно у погледу продате ствари“, *Начела европског уговорног права и југословенско право*, Крагујевац 2001;
8. Ђурђевић, Ненад, „Заштита потрошача од материјалних недостатака продате ствари (производа)“, *V мајски правнички дани, Од CAVEAT EMPTOR до CAVEAT VENDITOR*, Крагујевац 2009;
9. Караникић, Мирић, Марија, „Утицај Директиве о правима потрошача на српско потрошачко право“, *Право и привреда* 7-9/2017;
10. Константиновић, Михаило, *Скица за законик о облигацијама и уговорима*, Београд 1969;
11. Миленовић, Дара, „Одговорност за несаобразност робе уговору – облик заштите потрошача“, *Заштита људских и мањинских права у европском правном простору*, Ниш 2011;
12. Мисита, Невенко, *Европска Унија, заштита потрошача*, Сарајево 2019;
13. Мићовић, Миодраг, „Од одговорности за материјалне недостатке до одговорности за недостатке саобразности према директиви ЕУ 1999/44“, *Право и привреда* 5-8/2007;
14. Мићовић, Миодраг, „Продаја робе према Директиви ЕУ 2019/771“, *Зборник радова „Усклађивање правног система Србије са стандардима ЕУ“*, Крагујевац 2019;
15. Мишћенић, Emilia, Kunda, Ivana, Petrić, Silvija, Butorac Malnar, Vlatka, Vrbljanac, Danijela, Winkler, Sandra, *Европско приватно право, посебно dio*, Zagreb 2021.
16. Николић, Ђорђе, „Материјални недостаци који оправдавају продавчеву одговорност“, *Правни живот* 11/2009;
17. Перовић, С. Јелена, „Одговорност за несаобразност робе према Конвенцији УН о међународној продаји и одговорност за материјалне недостатке према националним законима земаља региона“, *Форум за грађанско право за југоисточну Европу, избор радова и анализа, Друга регионална конференција*, Скопље 2012;
18. Петрић, Силвија, „Одговорност за материјалне недостатке ствари према новом Закону о обвезним односима“, *Зборник Правног факултета Свеучилишта у Ријеци* 2006;

19. Повлакић, Мелиха, „Одговорност за материјалне недостатке/несаобразност робе у купопродајним уговорима у земљама југоисточне Европе у поређењу са рјешењима Европског права“, *Форум за грађанско право за југоисточну Европу, избор радова и анализа, Друга регионална конференција*, Скопље 2012;
20. Симовић, Љиљана, *Утврђивање квалитета робе код уговора о међународној куповини и продаји*, магистарски рад, Титоград 1982;
21. Симоновић, Ивана, „Одговорност продавца због несаобразности робе“, *Правни живот* 12/2009;
22. Schlechtriem, Peter, *Uniform Sales Law – The UN – Convention on Contracts for the International Sale of Goods*, Vienna 1986;
23. Staudenmayer, Dirk, “The Directive on the Sales of Consumer Goods and Associated Guarantees – A Milestone in the European Consumer and Private Law“, *European Review of Private Law* 8/2000;
24. Фишер, Шобот, Сандра, *Одговорност продавца за испоруку робе у међународном и домаћем праву*, докторска дисертација, Универзитет у Новом Саду, Правни факултет, Нови Сад 2009;
25. Шабић, Учанбарлић, Алмедина, *Право заштите потрошача, Одабране директиве и њихова имплементација у законодавство Босне и Херцеговине*, Сарајево 2019;
26. Шабић, Алмедина, „Одговорност за материјалне недостатке, национални извјештај за Босну и Херцеговину“, *Форум за грађанско право за југоисточну Европу, избор радова и анализа*, Друга регионална конференција, Скопље 2012.

Правни прописи

1. Закон о облигационим односима, *Сл. лист СФРЈ*, бр. 29/78, 39/85, 45/89 – одлука УСЈ и 57/89, *Службени гласник Републике Српске*, бр. 21/92 – пречишћени текст Уставног закона, 17/93, 3/96, 37/01 – др. закон, 39/03 и 74/04;
2. Закон о облигационим односима, *Службени Лист СФРЈ* бр. 29/78, 39/85, 45/89 – одлука УСЈ и 57/89, *Службени лист РБиХ* бр. 2/92, 13/93, 13/94, *Службене новине Ф БиХ* бр. 29/03, 42/11;
3. Закон о заштити потрошача у Босни и Херцеговини, *Службени гласник БиХ*, бр. 25/06, 88/15;
4. Закон о заштити потрошача у Републици Српској, *Службени гласник Републике Српске*, бр. 6/2012, 63/14, 18/17;
5. *Convention relating to a Uniform Law on the International Sale of Goods*, Hague 1964;
6. *The UN - Convention on Contracts for the International Sale of Goods*, Vienna 1980;
7. *Directive 1999/44/EC of the European Parliament and of the Council of 25 May 1999 on certain aspects of the sale of consumer goods and associated guarantees*, Official Journal L 171, 07.07.1999;
8. *Directive EU 019/771 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 on certain aspects concerning contracts for the sale of goods, amending Regulation (EU) 2017/2394 and Directive 2009/22/EC, and repealing Directive 1999/44/EC*, OJEU L136, 22.05.2019.

Senior Assistant Tijana Baćović, LL.M.

Faculty of Law, University of East Sarajevo

CRITERIA FOR DETERMINING THE EXISTENCE OF MATERIAL DEFECTS OR NON-CONFORMITY OF GOODS TO THE CONTRACT

Summary

One of the basic obligations of the seller regarding the contract of sale is to hand over the thing to the buyer without material defects. If it happens that the sold and delivered item does not have the appropriate quality, the rules on liability for material defects are applied in order to establish a balance in the mutual performance of the contracting parties. The subject of this paper will be the criteria for determining the existence of material defects or non-conformity of goods to the contract in domestic law and European Union law. We will indicate whether and to what extent domestic regulations are harmonized with the law of the European Union regarding this issue and what activities should be undertaken in order to provide a higher level of protection for consumer in the domestic market.

Key words: *Material defects; Non-conformity; Consumer; European Union.*